

Exlibris, "...nın kitaplığından" anlamına geliyor. Kitap sahipleri, sadece kendileri için tasarlanmış exlibrisleri, kitaplarının iç kapaklarına yerleştiriyor ve bu kitabın kendi özel kütüphanelerinin bir parçası olduğunu belirtiyorlardı. İlk kez 15. yüzyılda kullanılan exlibrisler, bugün koleksiyoncuların ilgi alanına giriyor.

güvenilirliğinin sağlanmasıdır. Elektronik ortamın olanaklarıyla bilginin kaynağına doğrudan erişebilmek, doğru bilgiye ulaşmak anlamına gelebilir. İnternet'te aktarma sırasında bilgiler yanlışlıkla ya da kötü niyetle değiştirilebi-

li. Kullanıcı, bir kez kendi diskine aktardığında, belge üzerinde dilediği gibi oynayabilir. Güvenilmezlik, bilgisayar ağlarının hız, ucuzluk ve gayri resmîlik gibi öğeleri, çoğu araştırmacıyı elektronik yayıncılık konusunda kuşkucu dav-

Bilgi Uzmanlarının Mesleki Örgütü Türk Kütüphaneciler Derneği

Yaşar Tonta

Doç. Dr., Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Başkan Yardımcısı

Bir mesleğin en önemli özelliklerinden birisi de, meslek mensuplarının çabalarını birleştirerek sorunların çözümünde yardımlaşma için bir araya gelmeleridir. Tüm meslek kuruluşları, üyelerinin mesleki yeterliliğini garanti etmek, onların mesleki davranışlarına kefil olmak ve mesleğin statüsünü yükseltmek amacıyla güderler. 1949 yılında Ankara'da kurulan ve kamu yararına çalışan bir dernek olan Türk Kütüphaneciler Derneği'nin (TKD) temel amacı da, ülkemizde "kütüphane ve kütüphanecilik hizmetlerinin geliştirilmesini sağlamaktır". Yurt çapında 42 şubesi ve 1500'ün üzerinde üyesi ile TKD, Türk kütüphanecilerinin, arşivci ve bilgi uzmanlarının en köklü mesleki kuruluşudur.

TKD kuruluş amaçlarını gerçekleştirmek, ülkemizin kütüphanecilik ve bilgi sorunlarına çözüm bulmak amacıyla çeşitli konferanslar, açık oturumlar ve sempozyumlar düzenlemekte ve yayıncılık yapmaktadır. TKD önderliğinde 32 yıldır mart ayının son haftasında kutlanan Kütüphane Haftaları bu sorunların gündeme getirildiği ve çözüm yollarının önerildiği en önemli platformlardan birisi olmuştur. Son yıllarda Kütüphane Haftalarında belirli bir tema seçilmekte ve kamuoyunun dikkati bu konuya çekilmektedir. Örneğin, geçen yılki haftanın konusu "Düşünce Özgürlüğü Olmazsa Olmaz: Bilgi Edinme Özgürlüğü" idi. Hafta boyunca düzenlenen etkinliklerde düşünce özgürlüğü ile bilgi edinme özgürlüğü arasındaki ilişkiler, devlet bilgilerine serbest erişim; elektronik bilgilere erişim ve gizlilik gibi çeşitli konular gazeteci, yayıncı, yazar ve kütüphaneciler tarafından irdelenmiştir. Bu yılki Kütüphane Haftasının konusu ise eser sahiplerinden (kitap, müzik, sinema, bilgisayar yazılımı vd) okuyuculara/dinleyicilere/izleyicilere/kullanıcılara,

yayıncılardan kütüphanecilere, devlet sektöründen üniversitelere kadar hemen hemen herkesi ilgilendiren bir konu olan "Telif Hakları" idi. Hafta süresince telif hakları konusu yerli ve yabancı uzmanlar tarafından çeşitli yönleriyle ele alındı. Kütüphane Haftalarının yanı sıra TKD çeşitli mesleki yayıncılık yapmaktadır. Örneğin, son olarak Dernek, İnternet ile ilgili bir kitap yayımlamıştır. TKD'nin üç ayda bir çıkan Türk Kütüphaneciliği adlı bir de resmi yayın organı bulunmaktadır. Hakemli bir dergi olan Türk Kütüphaneciliği 1952 yılından beri yayımlanmaktadır.

TKD, Uluslararası Kütüphane Dernekleri Federasyonu IFLA'nın üyesidir. TKD, 20-26 Ağustos 1995 tarihlerinde İstanbul'da yapılan IFLA Genel Kurulunu ve Yıllık Toplantısının düzenlenmesine de katkıda bulunmuştur. TKD üyelerine IFLA'nın çeşitli daimi komitelerinde ve birimlerinde görev yapmaktadır. TKD, 1995 yılında kurulan Bilgi Erişim ve Düşünce Özgürlüğü Komitesinde de bir üye aracılığıyla temsil edilmektedir. TKD üyelerinin önerisi sonucu geçen yıl IFLA'nın aldığı ve UNESCO tarafından da kabul edilen bir karara göre bundan böyle her yıl 23 Nisan günü bütün dünyada "Kitap ve Kütüphane günü" olarak kutlanacaktır.

TKD son yıllarda bir "yeniden yapılanma" arayışı içerisindeydi. TKD bünyesinde kurulan "Yeniden Yapılanma Çalışma Grubu", Türkiye'de kütüphanecilik ve bilgi hizmetlerinin gelişmesine Dernek olarak daha fazla katkıda bulunmak amacıyla nasıl bir örgütlenme, üyelik, mali sistem ve yönetim stratejisi izlenmesi gerektiğini araştırmaktadır. Adı geçen grubun ilk raporu 1995'te hazırlanmış ve tartışmaya açılmıştır. Yeniden yapılanma çalışmaları sona erdiğinde, TKD'nin, teknolojik, ekonomik ve toplumsal değişimlere daha hızlı uyum sağlayabilecek ve gereksinimleri karşılayabilecek konuma getirilmesi umulmakta ve bu yönde çalışmalar sürdürülmektedir.

TKD ve etkinlikleri (yayın, konferans, vd) hakkında daha fazla bilgi için:

Türk Kütüphaneciler Derneği
Eğin Sok. 8/8 06440, Keleş, Ankara
Tel/Fax: (312) 230 13 25; E-posta: tkd-@benetis.net.tr

ranmaya itmiştir. Kasım 1995'de Bilkent Üniversitesi'nde düzenlenen 1. Türkiye İnternet Konferansında sunulan bir bildiriye bu durum şöyle ifade ediliyor: "1992 yılında yapılan bir araştırma, üniversitede görevli araştırmacıların bilgisayar ağlarını çoğunlukla elektronik posta amacıyla kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Bu araştırmacıların % 7 oranında küçük bir bölümü bilgisayar ağlarını bilgi edinme ya da bilimsel makalelerini yayımlamak amacıyla kullanmışlardır. Bu araştırmacılar, elektronik yayın ortamının ciddi bilim yapmaya uygun olmadığını; bu ortamın daha çok önsüz konuların tartışıldığı küresel bir duvar tahtasına benzediğini düşünmektedirler."

Elektronik belgelerin güvenilirliğini sağlamaya yönelik araştırmalar yapıyor. Belgelerin aslına uygun olup olmadığının araştırılabilmesi, bilginin doğrulanabilmesi için çeşitli algoritmalar, elektronik damgalama, sayısal imza teknikleri geliştiriliyor.

İletişim ve enformasyon teknolojileri alanlarındaki gelişmeler artarak devam edecektir. Bu alanda, ortaya koyulan teknolojik, ekonomik ve yasal sorunlar, bu sorunların muhabatı ilgili kişiler, kuruluşlar ve özellikle kullanıcılar tarafından göz ardı edilmemelidir. Sistemi iyi ve etkili kullanmanın yolu sistemin sorunlarını belirlemek, ve bunların giderilmesine çalışmaktan geçiyor.

Gelişmekte Olan Ülkelerde Durum

Gelişmiş ülkelerde enformasyon ve kütüphanecilik alanında altyapı çalışmalarının büyük ölçüde tamamlandığı söylenebilir. Yine bu ülkelerde bilgi transferi artarak devam etmektedir. Enformasyon ve enformasyon sistemleri, gelişmekte olan ülkeler için daha büyük önem taşımaktadır. Bu konu üzerinde araştırma yapan kişiler, konunun gelişmekte olan ülkelerin sosyo-ekonomik gerçeklerinden soyutlanamayacağını vurguluyorlar. Enformasyon yapılanma çalışmaları, toplumsal düzlemde ele alınmalıdır. Çünkü toplumlar ve insanlar arasında bilgiiyi algılama ve değerlendirilmede ortaya çıkan farklı davranış şekilleri, bilginin üretilmesinden düzenlenmesine, saklanmasından iletilmesine kadar kullanıcıya